

Handläggare: Örjan Lönngren
Telefon: 08 508 28 173

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2013-05-21 p. 24

Avrapportering av energi- och klimatrådgivningens lokala arbete i Stockholm

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens avrapportering
2. Uppdra åt förvaltningen att undersöka möjligheten att tillsammans med Göteborgs stad och Malmö stad överlämna en gemensam skrivelse till Näringsdepartementet angående behov av ett energi- och klimatrådgivningsstöd som är anpassat till kommuners storlek.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen bedriver energi- och klimatrådgivning med medel som erhålls från Energimyndigheten. De årliga medlen uppgår till 435 000 kronor per år. Energirådgivningen i Stockholms stad riktas för närvarande främst till bostadsrättsföreningar. Samarbete har också inletts med Fastighetsägarna Stockholm och Sjästadsföreningen för att även nå privata fastighetsägare.

Bakgrund

Genom Energimyndigheten kan kommuner söka ekonomiska medel för att bedriva energi- och klimatrådgivning. För närvarande finns beviljade medel för 2013 och 2014. Om stödet kommer att finnas kvar därefter är oklart.

Tilldelningen av medel från Energimyndigheten beräknas utifrån hur många invånare som bor i kommunen. Stockholms stad erhåller 435 000 kronor per år från Energimyndigheten. Det motsvarar 0,49 kr per invånare (2012-12-31). Det är i särklass lägst i landet. Göteborg får 0,83 kr per invånare och Malmö 1,41 kr per invånare. Sveriges minsta kommun, Bjurholm, får 115,65 kr per invånare.

I Stockholms län sker ett samarbete mellan samtliga kommuner i länet samt Håbo kommun. Det regionala samarbetet består av gemensamma projekt, telefonrådgivning samt drift och underhåll av rådgivningens webb. Stockholms stad är huvudprojektledare för det gemensamma arbetet och ansvarar för webben. Botkyrka och Waxholms kommuner är biträdande projektledare. Huddinge kommun ansvarar för telefonrådgivningen.

Detta regionala samarbete finansieras genom att varje kommun avsätter cirka 40 procent av det statliga stödet till det gemensamma arbetet. Resterande 60 procent behålls av kommunen för den lokala rådgivningen. För Stockholms stad betyder det att 170 172 kronor går till den regionala rådgivningen och 264 828 kronor till den lokala. Stockholm får 600 000 kr i ersättning från övriga kommuner för projektledartjänst samt 250 000 kr för drift och underhåll av webb.

I detta tjänsteutlåtande avrapporteras arbetet inom den lokala klimat- och energirådgivningen i Stockholms stad. Ett arbete som under 2012 och 2013 har utvecklats med nya samarbetsformer med branschorganisationen Fastighetsägarna Stockholm och den medborgardrivna Sjästadsföreningen i Hammarby sjöstad.

Sjästadsföreningen är en ideell förening, bildad 2003, med uppgift att tillvarata de boendes intressen i Sjöstaden. Föreningen består av 34 bostadsrättsföreningar. Ett av föreningens mål är att sänka energianvändningen i byggnaderna till 100 kWh/m²,år som var målet för energianvändning i Hammarby Sjästads bebyggelse, men som inte uppnåddes.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Staden har mycket ambitiösa energieffektiviseringsprogram för det egna fastighetsbeståndet. Målet i miljöprogrammet är att minska energianvändningen med tio procent under fyra år. Stadens fastighetsbestånd uppgår dock endast till drygt tolv procent av det totala beståndet medan cirka 84 procent utgörs av privatägda fastigheter. Utöver mål för energieffektivisering i det egna beståndet finns i miljöpro-

grammet ett mål om att staden ska verka för fem procents energieffektivisering i det privata fastighetsbeståndet under programperioden.

Förvaltningen kan bidra till att nå målet för det privata fastighetsbeståndet genom två delar av verksamheten, dels genom tillsyn över fastighetsägare och dels genom den statligt finansierade energi- och klimatrådgivningen.

Förvaltningen har de senaste åren valt att prioritera rådgivningen till bostadsrättsföreningar. Över 54 procent av bostäderna i Stockholm drivs som bostadsrättsföreningar. Det betyder att de utgör en stor del av byggnaderna i Stockholm. Då föreningarna drivs av personer som vanligen har begränsad erfarenhet av förvaltning och drift av byggnader är behovet av energirådgivning mycket stort. Under 2012 besöktes cirka 50 föreningar som fick en timmas fri rådgivning men behovet av rådgivning är väsentligt mycket högre. I ett KLIMP-finansierat projekt som förvaltningen genomförde åren 2005-2008, delvis i samarbete med Fastighetsägarna Stockholm, erbjöds bostadsrättsföreningar ett statligt bidrag för att göra energikartläggningar. Bidraget erhöles efter att föreningarna genomgått en utbildning i energieffektivisering av sina byggnader. Projektet var mycket uppskattat och drygt 250 bostadsrättsföreningar deltog i projektet.

Med det statliga bidrag som Stockholms stad får för energi- och klimatrådgivning saknas resurser för att genomföra den typen av satsningar.

Förvaltningen har för avsikt att kontakta Göteborgs stad och Malmö stad för att göra en gemensam skrivelse till Näringsdepartementet och där framhålla behovet av statligt stöd som är bättre anpassat till kommuners behov av energi- och klimatrådgivning exempelvis relaterat till antalet byggnader, men också folkmängd.

Utöver rådgivning till enskilda bostadsrättsföreningar har förvaltningen under 2012 även givit rådgivning till företag och föreningar bland annat Octapharma och Folkoperan. Denna typ av rådgivning har särskild betydelse då den med en relativt liten insats från energirådgivningen ger stora energispareffekter. Folkoperan beskriver dessutom sitt miljöarbete och samarbetet med miljöförvaltningen på hemsidan och i programbladen. Bredare rådgivning till allmänheten gavs vid kulturfestivalen. Ett samarbete mellan miljöförvaltningen, trafikkontoret, kulturförvaltningen och SLK-kommunikation.

Genom tillsynen som bedrivs av miljöförvaltningen granskas bland annat energi-användningen i byggnaden. I samband med besöket hos fastighetsägaren informeras om energirådgivningen. Under året kommer samarbetet mellan tillsynen och den kommunala energirådgivningen att fördjupas. Efter ett tillsynsbesök hos en

fastighetsägare kommer ett protokoll avseende energianvändningen att lämnas till energirådgivningen. Därmed kan energirådgivningen bli mer riktad till fastighetsägare som innehar byggnader där behovet av energieffektiviseringsåtgärder är stort.

Under 2012 påbörjades även ett samarbete med branschorganisationen Fastighetsägarna Stockholm och Sjöstadsföreningen i Hammarby sjöstad.

Sjöstadsföreningen

I Hammarby Sjöstad har en gemensam intresseförening, Sjöstadsföreningen www.sjostadsforeningen.se, bildats med syfte att vidareutveckla stadsdelen inom en rad områden som t.ex. trafikfrågor, kultur och energianvändning. Sjöstadsföreningen har utarbetat en programförklaring, HS 2020, med högt ställda målsättningar för åtta olika delområden inom Hammarby Sjöstad. Sjöstadsföreningen har 36 anslutna bostadsrättsföreningar och omfattar idag ca 450 000 m² med ca 4200 lägenheter.

Genom energirådgivningen har förvaltningen kartlagt energianvändningen i Sjöstadsföreningens byggnadsbestånd. Resultatet av kartläggningen visar att den genomsnittliga energianvändningen i byggnadsbeståndet ligger på 118 kWh/m². Utifrån kartläggningen har Sjöstadsföreningen satt upp målet att minska energianvändningen till 100 kWh/m², d.v.s. det ursprungliga målet för energianvändning i byggnaderna i Hammarby Sjöstad.

Angreppssättet med att de boende själva organiserar sig inom en given stadsdel och på ett strukturerat sätt tar sig an de gemensamma målsättningarna är nytt och mycket intressant. Sjöstadsföreningen har fått ett bidrag av Energimyndigheten till en förstudie för att vidareutveckla förvaltning av bostadsrättsföreningar med avseende på energieffektivisering. Förvaltningen har för avsikt att fortsatt bistå Sjöstadsföreningen med expertkunskap utifrån energirådgivningens tillgängliga resurser.

Fastighetsägarna Stockholm

Branschorganisationen Fastighetsägarna Stockholm och miljöförvaltningen har tecknat en avsiktsförklaring om utveckling av samarbetsformer kring energieffektivisering i byggnader, bilaga 1.

Samarbetet har fram till idag lett till att en gemensam projektansökan till Vinnova håller på att arbetas fram. Ansökan avser en förstudie till en s.k. testbädd i programmet *”Testbäddar inom miljöteknikområdet”*. Projektet riktar sig till mindre

fastighetsägare, framför allt bostadsrättsföreningar. Målsättningen är att efter förstudien lämna in en ansökan om att etablera en testbädd i Traneberg. Syftet med testbädden är att öka kunskapen om möjliga energieffektiviseringsåtgärder, identifiera och överkomma hinder för att effektiviseringar genomförs, identifiera kostnadseffektiva åtgärder, t.ex. genom gemensamma upphandlingar av teknik och energieffektiviseringstjänster. Projektet kommer att genomföras i nära samverkan med energicentrum för kunskaps- och erfarenhetsöverföring från stadens egna energieffektiviseringsprojekt.

Förvaltningen och Fastighetsägarna Stockholm har också fått en förfrågan från staden Haag, Nederländerna, om att ingå i ett konsortium i ett EU-projekt. Projektet bedöms kunna vara ett intressant komplement och vidareutveckling av testbädden. Förvaltningen skriver fram ett separat ärende för nämndens godkännande av deltagande i Vinnova- och EU-projekten.

Övrigt

Förvaltningen anser att samarbeten med privata aktörer av de slag som sker med Fastighetsägarna Stockholm och Sjöstadsföreningen är mycket viktiga och en förutsättning för att få till stånd energieffektiviseringar i det privata fastighetsbeståndet. Arbetsformerna behöver vidareutvecklas och omfattningen utökas. Med kunskapsöverföring från stadens ambitiösa energieffektiviseringsprogram från energicentrum till den privata sektorn och med statliga medel för energirådgivning som motsvarar kommunens storlek torde detta vara möjligt.

SLUT

Bilaga

1. Avsiktsförklaring mellan miljöförvaltningen och Fastighetsägarna Stockholm